

2016 - anul COȘBUC (IV)

„În viața unui poet, opera ocupă tot atâta loc cât și întâmplarea”

A urmări biografia marilor înaintași nu este o muncă ușoară. Multe localități sibieni păstrează în memoria colectivității mari personalități naționale, insuficient cunoscute și promovate chiar pe plan local. Oare ce l-a determinat pe Lucian Valea, absolvent al facultății de Filologie al Universității din București (1945-1949) și închis politic de regimul comunist (1950-1955) să redescopere traseul vieții marelui său înaintaș? O posibilă explicație stă chiar în gândurile acestuia:

„Nicăieri, poate, în spațiul Transilvaniei nu găsim, ca aici, într-un perimetru atât de îngust, o mai impresionantă diversitate imprimată în tot ce iese din mintea și din mâna omului. Fiecare vale se prezintă folcloric, etnografic și sociologic cu specificul ei de originalitate. Setea de pământ, atingând uneori limitele nefirescului, a mers la acești oameni mână în mână cu setea de cultură. De aceea, nici un sacrificiu nu li s-a părut prea mare când a fost vorba de învățătura copiilor lor.

Reconstituirea spațiului coșbucian real stă la îndemâna oricui. Someșul nu s-a clintit din albia lui. Nici Sălăuța. Nici Valea Țibleșului cu munții ei. Nici Ilișua. Nici culmile Rodnei. Așezările toate există, trecute desigur prin sita timpului, dar păstrându-și numele. Una singură a renunțat la el pentru a și-l lua pe cel al poetului – Hordoul. Sugestia de a i se spune Coșbucieni sau Coșbucești n-a stârnit vreun interes la vremea ei!

Din această umanitate, clădită pe dinăuntru în respectul naturii și al valorilor umane și educată în cultul pentru muncă și adevăr, s-a ivit poetul.”

Profesorul - poet și scriitor Lucian Valea (născut la 4 martie 1924 în satul Șanț, jud. Bistrița Năsăud) amintea în „Argumentul” lucrării „Pe urmele lui George Coșbuc” de cugetarea lui André Maurois: „În viața unui poet, opera ocupă tot atâta loc cât și întâmplarea”. În opinia lui Lucian Valea pentru a descoperi viața unui om „biograful e în primul rând un arhitect care elaborează proiectul și în al doilea rând un constructor, care realizează construcția, cu materiale furnizate de alții. Tocmai în această diferență de destin stă și deosebirea dintre munca lui și munca de cercetare, măreață dar ingrată. Călinescu spunea: a căuta documente e un lucru pios, dar nu e încă lucrare intelectuală”. Despre satul – azi comuna – Șanț (vechi cătun al comunei Rodna

Veche), în care s-a născut vocea cea mai autorizată în biografia poetului George Coșbuc, am aflat că este celebru din varii motive: numele i se trage de la șanțurile de apărare împotriva migrațiilor iar – astăzi - localitatea este renumită prin cel mai vechi teatru comunitar din România (descoperit chiar de Dimitrie Gusti în 1935).

Puține cunoaștem despre județul Bistrița-Năsăud, căile turismului național ocolind ținutul; aici autoritățile județene înțeleg să-și protejeze comorile naturale pe lângă siturile Natura 2000, cel mai cunoscut fiind Parcul Național Munții Rodnei, declarat rezervație a Biosferei (încă din 1979). Aici sunt protejate și ariile naturale botanice de interes județean: parcul Municipal Bistrița (5 ha) și Parcul dendrologic Arcalia, grădina dendrologică a Liceului „Liviu Rebreanu” și grădinile din Beclean, Dobric, Silivașul de Câmpie, Comlod toate cu câte un hectar.

Între personalitățile județului Bistrița-Năsăud: Andrei Mureșianu, George Coșbuc, Ioan Pop - Reteganul și Liviu Rebreanu, descoperim doi tribuniști: George Coșbuc și Ioan Pop-Reteganul!

Chiar dacă în județul natal a stat numai în prima parte a vieții, urmele lui Coșbuc le regăsim în multe locuri; plecarea la Sibiu - în redacția cotidianului Tribuna și pe urmă la București - a însemnat o despărțire, de multe decenii. Pe lista monumentelor istorice – obiective turistice ale județului – descoperim în comuna Coșbuc podul acoperit din lemn („pod grăniceresc” în stil tirocez) peste râul Sălăuța, datat la începutul sec. XX, după modelul celui din sec. XVIII-lea. Imaginea acestui pod ne amintește de podul acoperit de la Gura Rîului, monument istoric autentic ce-și așteaptă integrarea în circuitele turistice locale și naționale. În localitățile județului personalitatea lui George Coșbuc este la loc de mare cinste. Statuia din Bistrița - autor Gavril Covalschi în 1978, bustul din Năsăud (în curtea liceului G. Coșbuc) – autor miercureanul Corneliu Medrea (în 1956), Muzeul Memorial „George Coșbuc” (imobil datat la 1840).

De altfel, două atracții turistice ale satului „Coșbuc” poartă numele poetului: casa memorială și moara.

Nu ar trebui să uităm că poeta Veronica Micle s-a născut la Năsăud, la 22 aprilie 1850.

Cine vizitează județul descoperă și urmele lui Liviu Rebreanu (busturi și muzeul memorial) dar și ale tribunistului Ion Pop-Reteganul, comuna Reteag moștenind bustul, muzeul memorial și, în cimitir, mormântul acestuia.

Învățătorul și folcloristul Ioan Pop-Reteganul s-a născut în Reteag la 10 iunie 1853, în perioada 1873-1892 fiind dascăl în Orlat. Prof. dr. Vasile Crișan, autorul lucrării „Enciclopedie Tribuna” (în curs de apariție), prezintă personalitatea tribunistului: „În peregrinările sale de dascăl în Ardeal, încă din tinerețe a fost un împătimit culegător de folclor, având convingerea că el este păstrătorul specificului național. Prima culegere de literatură populară o publică în anul apariției Tribunei (Trandafiri și viorele, Gherla, 1884). Până atunci publicase din culegerile sale în Contemporanul (1882), Familia, Amicul familiei și Cărțile săteanului român (1883). Faptul că nu apare printre colaboratorii Tribunei încă din primul an de apariție este explicat de cercetători (Ion Breazu) prin formația sa intelectuală din tinerețe, cu lecturi și admirație pentru Grigore Silași, Aron Densușianu, Andrei Mureșianu sau Dimitrie Bolintineanu, adversari ai Junimii. Prestigiul directorului cotidianului și consecvența preocupărilor pentru limba și literatura populară l-au atras,

începând cu cel de al doilea an de apariție, printre cei mai zeloși colaboratori ai ziarului sibian. A trăit între țărani români ardeleni aproape toată viața. Vigoarea aspră și adesea bolovănoasă a limbajului acestora este mereu prezentă în opera lui, lipsindu-i elevația artistică a marelui humuleștean, compensată însă cu conștiințiozitatea cercetătorului și marea iubire de popor. (...) În 1899 este pentru câteva luni redactor la Tribuna.”

(va urma)

Marius Halmaghi

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-iv-in-viata-unui-poet-opera-ocupa-tot-atata-loc-cat-si-intamplarea-113571.html>

În: *Tribuna*, 24 ianuarie 2016.

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-iv-in-viata-unui-poet-opera-ocupa-tot-atata-loc-cat-si-intamplarea-113571.html. The page features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A red navigation bar contains categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main article title is "2016 - anul COȘBUC (IV): "În viața unui poet, opera ocupă tot atâta loc cât și întâmplarea"". Below the title, it shows the date "24.01.2016 22:39", "1195 vizualizari", and "0 comentarii". There are also social media share buttons for Facebook (0), Twitter (0), and a green share button (1). A search bar with the placeholder "Cautare" is visible at the bottom right.